

ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

III ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

23 КВІТНЯ
2025 РОКУ

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

Матеріали
III Всеукраїнської науково-практичної конференції

23 квітня 2025 року

м. Черкаси

УДК 159.923
ББК 88.4
П-78

*Рекомендовано до друку вченою радою
навчально-наукового інституту управління та безпеки населення
Національного університету цивільного захисту України
(протокол № 3 від 20 березня 2025 року)*

*Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому
доступі комісією з питань роботи із службовою інформацією
у Національному університеті цивільного захисту України
(протокол № 1 від 19 березня 2025 року)*

П-78 Проблеми психології діяльності в особливих умовах : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 23 квіт. 2025 р. Харків : «ФОП Супрун Т.О.», 2025. 309 с.

ISBN 978-617-549-507-0

Збірник містить матеріали, представлені учасниками III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми психології діяльності в особливих умовах».

У публікаціях висвітлено широке коло проблем, пов'язаних з актуальними питаннями психологічного забезпечення службово-професійної діяльності підрозділів сил безпеки та оборони України; медико-психологічними основами збереження здоров'я й реабілітації учасників бойових дій та інших надзвичайних ситуацій; особливостями надання психологічної допомоги постраждалим внаслідок кризових травматичних подій.

Збірник адресований науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, спеціалістам у галузі психології, а також усім тим, хто цікавиться сучасними науковими дослідженнями психологічних проблем діяльності в особливих умовах.

УДК 159.923
ББК 88.4

ISBN 978-617-549-507-0

© Авторські тексти, 2025
© НУЦЗ України, 2025

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Ігор ТОЛОК – ректор Національного університету цивільного захисту України, кандидат педагогічних наук, доцент, лауреат Державної премії України в галузі освіти, Заслужений працівник освіти України;

Геннадій ГРИБЕНЮК – професор кафедри психології діяльності в особливих умовах Національного університету цивільного захисту України, доктор психологічних наук, професор;

Лариса ЗАГРАЙ – декан факультету психології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор психологічних наук, професор;

Олексій КОСОЛАПОВ – начальник ННІ управління та безпеки населення Національного університету цивільного захисту України, кандидат психологічних наук;

Анастасія КУЧИНСЬКА – заступник начальника управління - начальник відділу психологічного забезпечення управління психологічного забезпечення та соціального захисту Департаменту персоналу ДСНС України;

Станіслав ЛАРІОНОВ – начальник кафедри психології та педагогіки Національної Академії Національної гвардії України, кандидат психологічних наук, доцент;

Наталя МІЛОРАДОВА – професор кафедри психології, соціології та педагогіки Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор психологічних наук, професор;

Олег НАЗАРОВ – професор кафедри психології діяльності в особливих умовах Національного університету цивільного захисту України, кандидат психологічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України;

Ліна ПЕРЕЛИГІНА – професор кафедри психології діяльності в особливих умовах Національного університету цивільного захисту України, доктор біологічних наук, професор;

Ольга СКОРИНІНА-ПОГРЕБНА – професор кафедри психології діяльності в особливих умовах Національного університету цивільного захисту України, доктор соціологічних наук, професор;

Микола ФОМИЧ – начальник кафедри психології діяльності в особливих умовах Національного університету цивільного захисту України, кандидат психологічних наук, доцент;

Юлія ЧИСТОВСЬКА – завідувач кафедри психології Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, доктор психологічних наук, професор.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кочарян А. С. Військова психологія: проблеми та перспективи. – Київ: Наукова думка, 2021.
2. Васильєв Ю. Психічні розлади у військових після бойових дій. – Харків: Психологічний центр, 2020.
3. Гуменюк В. А. Стрес і психічне здоров'я військовослужбовців. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019.
4. Карабанова О. Л. Посттравматичний стресовий розлад у військових: клінічні та психологічні аспекти. – Київ: Медкнига, 2021.

РОДИНА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ ЯК ФАКТОР ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Ольга БОРОДЕНКО

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, МПСР-23 групи,

Олег НАЗАРОВ

кандидат психологічних наук, професор

професор кафедри психології діяльності в особливих умовах,

Національний університет цивільного захисту України

Актуальність дослідження реабілітаційного потенціалу родини у відновленні військовослужбовців зумовлена сучасними викликами, які постають перед суспільством у зв'язку із повномасштабною агресією проти України. Війна завдає не лише фізичних, але й глибоких психологічних травм, що суттєво впливають на психоемоційний стан військових та ветеранів війни. Повернення до мирного життя вимагає не лише медичної та психологічної допомоги, але й активної участі найближчого соціального середовища – родини. Родина є важливим джерелом підтримки, емоційної стабільності та мотивації, яке може суттєво прискорити реабілітаційний процес, сприяти адаптації до нових умов та знизити ризик розвитку посттравматичних стресових розладів.

Узагальнення теоретичних підходів до розуміння психологічної реабілітації учасників бойових дій, які сформовані сьогодні у вітчизняній психології, дозволяє зробити наступні висновки. По-перше, психологічна реабілітація військовослужбовців є комплексом заходів стосовно розвитку функцій психічного здоров'я, супутніх соціально-фізичних компонент, націленим на реінтеграцію військовослужбовців із психологічними розладами до суспільного, професійного, особистого життя, сприяння розвитку його особистісного розвитку в оточуючому середовищі, яке може позитивно змінюватись в рамках даного процесу та недопущення деструктивних поведінкових проявів [2]. А по-друге, це сфера професійної діяльності психологів, що включає як комплекс заходів психологічної роботи так і організації взаємодії з військовослужбовцями, їх найближчим соціальним оточенням і фахівцями, які здійснюють соціально-психологічний супровід, спрямованих на створення сприятливих соціально-психологічних умов, що сприяють відновленню психічного здоров'я і реадптації його до життєдіяльності [3].

У зазначеному контексті психологічної реабілітації військовослужбовців особливу роль відіграє родина, яка може стати як ресурсом відновлення, так і фактором, що ускладнює процес реабілітації. Позитивна емоційна підтримка, розуміння, спільна діяльність та турбота допомагають зменшити рівень тривоги, ізоляції та сприяють поверненню до нормального соціального функціонування. Водночас конфлікти, нерозуміння, емоційне дистанціювання або надмірні очікування з боку членів сім'ї

можуть посилити стрес та поглибити психологічну кризу військовослужбовця. Тому дослідження механізмів залучення родини в реабілітаційний процес та формування її реабілітаційного потенціалу є надзвичайно важливим [1].

Потенціал родини розкривається у тому, що вона створює базу безпеки та емоційної підтримки, яка допомагає військовому знову знайти зв'язок із мирним життям. При цьому особливу роль відіграє дружина, яка, як правило, стає центром емоційного зв'язку для військовослужбовця. Вона може допомогти в адаптації до цивільного життя, створюючи стабільність і спокій у домашньому середовищі. Крім того, участь родини у процесі реабілітації сприяє відновленню соціальних зв'язків, стимулює бажання військовослужбовця брати активну участь у сімейному житті та сприяє його соціальній інтеграції. Успішна реабілітація в сімейному колі також може запобігти розвитку самотності, що є одним із основних факторів ризику для психічного здоров'я.

Саме з таких позицій ми звернулися до проведення експериментального дослідження ролі родини у процесі психологічного відновлення ветеранів війни в Україні.

У дослідженні брали участь дві групи ветеранів війни, диференціацію респондентів здійснено за параметром шлюбного стану. Першу групу склали ті, які перебувають у шлюбі ($n = 50$); друга група складалась з неодружених респондентів ($n = 50$). Розподілення груп відбувалося з метою дослідження не лише процесів реадaptaції до мирних умов, але й її динаміки на протязі часу. Дослідження проводилося в онлайн-форматі.

В дослідженні використовувались такі психодіагностичні методики:

1. Тест життєстійкості С. Мадді (адаптація Д. Леонтьєва).
2. Шкала реактивної і особистісної тривожності (STAI) Ч. Спілбергера.
3. Опитувальник часової перспективи (ZTPI) Ф. Зімбардо (адаптація О. Сенік).
4. Опитувальник оцінки стану адаптації «ОСАДА» С.І. Яковенко.

Результати дослідження за шкалою життєстійкості С. Мадді показали суттєві відмінності між одруженими та неодруженими ветеранами, а саме:

- одружені ветерани демонструють вищі рівні залученості, контролю та загальної життєстійкості, що свідчить про позитивний вплив сімейного середовища на їхню здатність адаптуватися до складних життєвих ситуацій. Родина, особливо дружина, відіграє важливу роль у створенні емоційного підґрунтя для ефективного подолання стресу та відновлення впевненості;

- неодружені ветерани характеризуються низьким рівнем залученості, що може бути наслідком соціальної ізоляції та браку підтримки. Їхні нижчі показники контролю свідчать про частіше відчуття безпорадності перед життєвими викликами, що ускладнює реабілітаційний процес.

Дослідження рівнів тривожності за Шкалою реактивної і особистісної тривожності (STAI) показало, що одружені ветерани значно частіше мають нижчі рівні тривожності. Це свідчить про важливість сім'ї як джерела емоційної стабільності, що знижує їхню схильність до тривожних реакцій. Високий рівень тривожності серед неодружених ветеранів може вказувати на емоційну вразливість, викликану самотністю та браком соціальної взаємодії. Сімейне середовище не лише створює умови для зниження поточного стресу, а й сприяє формуванню довготривалої емоційної стійкості.

Аналіз часової перспективи за Опитувальником часової перспективи (ZTPI) Ф. Зімбардо виявив, що одружені ветерани демонструють більш збалансоване сприйняття часу. Їхній акцент на майбутньому, низький рівень фаталістичного теперішнього та негативного минулого підкреслюють важливість родини у створенні мотивації та формуванні життєвих перспектив. Навпаки, неодружені ветерани частіше зосереджуються на негативних аспектах минулого та вважають себе залежними від зовнішніх обставин, що може ускладнювати їхню адаптацію.

Результати адаптаційних показників за методикою «ОСАДА» С.І. Яковенка також свідчать про важливість сім'ї в реабілітаційному процесі. Одружені ветерани демонструють кращі показники психічного стану, міжособистісних стосунків та життєдіяльності, що

підкреслює їхню здатність ефективніше інтегруватися в мирне життя завдяки сімейній підтримці. Неодружені ветерани, навпаки, частіше стикаються із соціальною ізоляцією, що ускладнює їхню адаптацію та підтримання повноцінної життєдіяльності.

Результати цього дослідження підкреслило той факт, що психологічна реабілітація ветеранів війни сьогодні є критично важливою, а під час створення окремих програм психологічної підтримки, відновлення та реабілітації слід враховувати потенціал родини, як фактор, що визначним чином впливає на їх ефективність, а саме:

- підтримка з боку родини для підвищення життєстійкості ветеранів;
- підтримка родини як ключовий ресурс у подоланні наслідків травматичного досвіду та розвитку позитивної життєвої орієнтації;
- необхідність розробки альтернативних методів підтримки неодружених ветеранів та спеціалізованих програм соціальної та психологічної підтримки, які б компенсували брак сімейної взаємодії, сприяли зниженню тривожності та допомогли їм подолати труднощі реадaptaції та покращити психосоціальне функціонування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бриндіков Ю. Л. Мультидисциплінарний підхід у реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогічні науки. - Хмельницький : Вид-во НАДПСУ. 2017. Вип. 3(10). С. 44–56. http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnadpcpn_2017_3_6
2. Волошина, В.В. Сутність поняття психологічної реабілітації військовослужбовців. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія. - 2024. Вип. 2. – С. 7-11. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2024.2.1>
3. Колесніченко О.С., Приходько І.І., Мацегора Я.В. Психологічна реабілітація військовослужбовців після виконання службово-бойових завдань в бойових умовах : монографія. Харків : НА НГУ, 2021. 75 с. https://books.ndcnangu.co.ua/knigi/Monograf_Psykholohichna_reabilitatsiia_vsk.pdf.

ПСИХОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВПЛИВУ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА НА ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ

Марія БОРОДІЙЧУК

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти.

НК – Людмила МОХНАР

кандидат педагогічних наук

доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах,

Національний університет цивільного захисту України

Домашнє насильство під час війни – це поширене явище, яке стає більш небезпечним, ніж у мирний час. Втрата доходу, місця проживання, постійні тривоги та ракетні обстріли, занепад життєвих сил, емоційне вигорання, стресові стани – ці та інші чинники призводять до непорозумінь і негараздів у сім'ї та можуть переростати у насильство та агресію. Важливо знати, що наслідки у дітей від психологічного чи фізичного насильства можуть бути такими серйозними, що за соціальним значенням сприймаються настільки травматично, що їх можна прирівняти до убивства, зґвалтування чи катування. Деякі жертви замислюються навіть над самогубством [1].

5. Чаплак Я.В. Проблема емпатії в психології та її важливість у професійному становленні психолога. Психологічний часопис. 2018. №5 (15). С.24-39.

6. Штих І.І. Здатність до емпатії як компонент професійних здібностей психолога. Науковий вісник Мукачівського державного університету. 2015. Серія «Педагогіка та психологія». Випуск 2 (2). С. 177-180.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСОБЛИВОСТІ РЕАКЦІЇ НА ТРАВМАТИЧНИЙ СТРЕС У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Антон МАЮК

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, МПСР-23 групи,

Олег НАЗАРОВ

кандидат психологічних наук, професор

професор кафедри психології діяльності в особливих умовах,

Національний університет цивільного захисту України

У контексті триваючого збройного конфлікту на території України у 2025 році, проблема травматичного стресу серед військовослужбовців, які беруть безпосередню участь у бойових діях, набуває особливої соціальної та психологічної значущості. Військовослужбовці постійно перебувають у середовищі, насиченому загрозами, що спричиняє розвиток травматичного стресу. Необхідність своєчасного виявлення, аналізу та розуміння психологічних реакцій на травматичний стрес є ключовою для розробки ефективних методів психологічної підтримки для забезпечення психічного здоров'я військових, їхньої боєздатності та успішної соціальної адаптації після повернення до мирного життя.

Травматичний стрес є природною реакцією організму на екстремальні ситуації, зокрема бойові дії, що загрожують життю та здоров'ю. Військовослужбовці, які зазнали впливу бойового стресу, можуть демонструвати широкий спектр психологічних реакцій, що охоплюють когнітивну, емоційну, фізіологічну та поведінкову сфери [4]. Розуміння цих реакцій є важливим для своєчасного надання психологічної допомоги військовослужбовцям. Вчасна діагностика та підтримка можуть значно знизити ризик розвитку посттравматичного стресового розладу (ПТСР) та сприяти адаптації до мирного життя [1].

Для оцінки психологічної особливості реакцій на травматичний стрес у військовослужбовців був розроблений валідний та надійний тест. Теоретико-методологічні засади дослідження базуються на сучасних концепціях травматичного стресу, зокрема моделі посттравматичного стресового розладу (ПТСР) згідно з DSM-5 та МКХ-11, теорії копінг-механізмів, резильєнтності, та соціальної підтримки. Також був розглянутий опитувальник бойового стресу Блінова О.А. (ОБСБ), який є інноваційним психологічним інструментарієм визначення бойового стресу, як практичний і ефективний засіб діагностики посттравматичних стресових розладів. Враховано інтегративний підхід до розуміння психологічних реакцій на травму, що охоплює біологічні, психологічні та соціальні фактори [2]. Щоб створити свою версію були вибрані підмножини елементи з IES та PCL-5, які представляють кожен кластер симптомів. Також, проведено адаптування формулювання питань з використанням технік НЛП. Крім того, була використана шкала Ренсіса Лайкерта (від 0 до 4), щоб оцінити тяжкість симптомів. Важливо зазначити, що створення валідного та надійного тесту для оцінки психологічної особливості реакцій на травматичний стрес у

військовослужбовців вимагає ретельного розгляду психометричних властивостей і процедур перевірки.

Дослідження військовослужбовців України дозволило емпірично виявити унікальні психологічні реакції на травматичний стрес. Аналіз даних, отриманих за допомогою авторського опитувальника, показав, що у військових формується специфічний профіль симптомів, що відрізняється від загальноприйнятих моделей посттравматичного стресового розладу (ПТСР) [3].

Основні виявлені особливості:

1. Домінування симптомів гіперзбудження та уникання:

- військовослужбовці демонструють підвищену чутливість до зовнішніх тригерів, пов'язаних із бойовими діями (різкі звуки, гучні голоси, транспортні засоби, що швидко наближаються);

- відзначається виражене порушення сну: труднощі з засинанням, часті пробудження, нічні кошмари, пов'язані з травматичними спогадами;

- уникають ситуацій, які можуть нагадувати про бойові події, включаючи розмови на військову тематику, перегляд новин про війну, перебування в місцях великого скупчення людей.

2. Переживання, пов'язані з відповідальністю за життя товаришів та цивільного населення:

- у військових особливе місце займають почуття провини за дії або бездіяльність у бойових умовах (навіть якщо вони діяли відповідно до наказів і тактичних реалій);

- спостерігається так званий "синдром врятованого", коли військовий переживає глибоке почуття провини за те, що залишився живим, тоді як його товариші загинули;

- багато військових відзначають внутрішній конфлікт між бойовими завданнями та моральними цінностями, що впливає на їхню подальшу адаптацію після ротації.

3. Специфічна динаміка когнітивних порушень:

- у досліджуваних військових спостерігається періодична дезорієнтація в мирному житті – труднощі з концентрацією уваги, раптові "провали" у спогади, що можуть впливати на прийняття рішень;

- виявлено зміни у сприйнятті часу: багато військових відчують суб'єктивне "прискорення" чи "уповільнення" часу під час бойових дій, що зберігається і після повернення;

- фіксується тенденція до спотвореного сприйняття реальності: у безпечних умовах військовослужбовці все одно очікують небезпеку, що ускладнює соціальну адаптацію.

Зазначені особливості підкреслюють необхідність подальшого вивчення впливу бойового стресу на військових та адаптації методів психологічної реабілітації з урахуванням специфічного профілю їхніх реакцій. Для встановлення ступеня придатності опитувальника в якості психодіагностичного інструментарію треба провести його апробацію на військовослужбовцях і ветеранах.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватись? Як допомогти подолати? Довідник для широкого кола фахівців. – Друге видання, доповнене. К. Возніцина, Л. Литвиненко. Київ, 2023. – 164 с.

2. Опитувальник бойового стресу Блінова О. А. (ОБСБ) / Психологічний часопис : збірник наукових праць / за ред. С.Д. Максименка. – № 5 (9). – Вип. 9. – Київ :

Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України, 2017. – С. 32-43.

3. Основи військової психології: навч. посіб. / Г. В. Бондарев, П. П. Круть ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 272 с.

4. Психологія бойової психічної травми: монографія / О. А. Блінов. – Київ : Талком, 2016. – 246 с.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ВІДНОВЛЕННЯ ПАМ'ЯТІ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІСЛЯ ПОРАНЕНЬ

Сергій МОРОЗ

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти.

НК – Тетяна ГОРОБЕЦЬ

кандидат психологічних наук, доцент

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

Пам'ять як психічний процес зберігає досвід і забезпечує зв'язок між минулим, теперішнім і майбутнім. Вона є основою пізнання та навчання, впливає на особистісну ідентичність. Її дослідження охоплюють різні наукові підходи (біхевіоризм, психоаналіз тощо). За походженням пам'ять є: генетична (спадкова інформація) та механічна (індивідуальний досвід); за психічною активністю: рухова, емоційна, образна, словесно-логічна; за довільністю: мимовільна та довільна; за тривалістю: миттєва, короткочасна, оперативна, довготривала [1; 9]. Короткочасна пам'ять базується на циркуляції нервових імпульсів. Довготривала формується через зміни в нейронних зв'язках. Гіпокамп, кора мозку, лімбічна система відіграють ключову роль у запам'ятовуванні [2]. Основними процесами пам'яті є [7]: запам'ятовування – може бути механічним або осмисленим; збереження – матеріал може змінюватися під впливом нового досвіду; впізнавання – відбувається при повторному сприйнятті об'єкта; відтворення – активне пригадування інформації без її безпосереднього сприйняття. Закономірності запам'ятовування (за Г. Еббінгаузом): емоційно забарвлені події запам'ятовуються краще; повторення сприяє кращому засвоєнню; інформація на початку та в кінці ряду запам'ятовується краще (ефекти первинності та новизни); використання мнемотехніки покращує ефективність запам'ятовування.

Довготривала пам'ять є ключовою для ефективного виконання бойових завдань. Навички запам'ятовування важливі для навчання та прийняття рішень у критичних ситуаціях [1].

Травматичний стрес – специфічна форма стресової реакції, яка виникає, коли інтенсивність стресора перевищує можливості людини до адаптації, що призводить до руйнування захисних механізмів. Травматичний стрес зазвичай є відповіддю на події, що виходять за межі звичайного людського досвіду (загроза життю, насильство, катастрофи тощо) [4]. Індивідуальна реакція на стрес залежить від особистісних факторів, таких як спадковість, вік, гендер, соціальний статус та ефективність копінг-стратегій. Це пояснює різні реакції на один і той самий стресор у різних людей. Механізми стресу впливають на психічне та фізичне здоров'я. Психосоматичні порушення є результатом взаємодії біологічних та психологічних трансформацій. Психологічні зміни включають адаптивні стратегії та захисні механізми, що впливають на ефективність адаптації [4; 6].

Військовослужбовці мають специфічні психологічні проблеми через участь у бойових діях: тривожність, депресія, агресивність, порушення сну, когнітивні розлади та проблеми з пам'яттю. Це може призвести до посттравматичного стресового розладу (ПТСР), соціальної дезадаптації та проблем у стосунках [5]. Когнітивні порушення у

цілому, так і для всіх галузей професійної діяльності та освіти. Про це, зокрема, свідчить доведена в численних дослідженнях на різних вибірках здатність життєстійкості у значній мірі зумовлювати навчальну та професійну ефективність, стресостійкість, мотивацію, адаптивність, креативність, залученість, усвідомленість, сумлінність, позитивну особистісну налаштованість, фізичну та психічну витривалість, психологічне благополуччя, задоволеність роботою, професійну спрямованість, прояв лідерських якостей, емоційну стабільність тощо. [3]

Отже, будь-яка адаптація є динамічним та безперервним процесом пристосування людини до різноманітних умов, оскільки ані сама людина, ані суспільство не є статичними. Професійна адаптація, як один із типів адаптації, є процесом ознайомлення суб'єкта адаптації зі змістом роботи, придбання навичок, професійної майстерності, які є необхідними для якісного виконання професійних обов'язків та професійного становлення фахівця. [2]

Після повернення з війни, багато військових зіткнулися з проблемою професійної адаптації та працевлаштування. Не дивно, що після довгого перебування в зоні бойових дій, у бійців виникають складнощі з пристосуванням до цивільного життя.

Професійна адаптація є важливим елементом відновлення після війни. Багато військових зазнають стресу та травматичних подій в зоні бойових дій, що може вплинути на їх фізичне та психічне здоров'я. Процес працевлаштування може допомогти військовим зосередитися на новій меті та забезпечити їм стабільність та безпеку в цивільному житті. Це може позитивно вплинути на їхнє загальне самопочуття та психологічний стан. [3]

Повернення ветеранів та ветеранок до цивільного життя обов'язково визначить низку адаптаційних завдань при їх реінтеграції в громадянське життя та при поверненні на роботу. [1]. Реінтеграція ветеранів в суспільство потребує реінтеграції суспільства у ветеранів. Цей процес визначає готовності до змін, що відбулися на різних прошарках і сферах, як професійних (умов працевлаштування), так і особистісних (зміни цінностей, бачення сенсів життя) зі сторони ветеранів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Адаптація ветеранів на робочому місці. 2025. URL: <https://arpp.com.ua/molfa-hub/adaptation-of-veterans-on-the-workplace/>.
2. Бруцило О.Ю. Психологічні особливості професійної адаптації працівників Державної служби надзвичайних ситуацій в умовах посадових змін : дис. ...канд. псих. наук : 19.00.09 Харків, 2014. 209 с.
3. Кокун О. М., Мельничук Т. І. Резилієнс-довідник : практичний посібник. Київ, 2023, 25 с.
4. Професійна реалізація ветеранів. 2025. URL: <https://arpp.com.ua/articles/professional-implementation-of-veterans/>.

ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕЗАДАПТИВНИХ ВПЛИВІВ НА РЯТУВАЛЬНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Ігор СЕРГІШКО

ад'юнкт ад'юнктури.

НК – Олег НАЗАРОВ

кандидат психологічних наук, професор,

Національний університет цивільного захисту України

В Україні, яка протягом останніх років переживає численні виклики, пов'язані з війною, особливо важливою є роль Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Рятувальники щоденно стикаються з ризиками та стресовими ситуаціями, що можуть

призводити до дезадаптивних впливів на їх психоемоційний стан, фізичне здоров'я та професійну діяльність [3].

З метою оцінки ризику психосоціальної дезадаптації серед рятувальників ДСНС України нами було проведено дослідження з використанням методики Л. А. Герасименко. Ця методика дозволяє оцінити ступінь дезадаптації за шістьма ключовими формами: сімейною, сексуальною, службовою, економічно-майновою, комунікативною та інформаційною [2].

Згідно опису автора даної методики використовуються такі визначення:

Сімейна дезадаптація – стан порушеної адаптації індивіда до навколишнього соціального середовища під впливом факторів сімейних відносин.

Сексуальна дезадаптація – порушення стереотипу сексуальної поведінки, в результаті якого виникає незадоволення статевим життям одного або обох партнерів або дисгармонія стосунків між ними.

Службова дезадаптація – стан порушеної адаптації індивіда до навколишнього соціального середовища під впливом факторів професійної діяльності.

Економічно-майнова дезадаптація – стан порушеної адаптації індивіда до оточуючого соціального середовища під впливом економічних факторів.

Комунікативна дезадаптація – порушення психологічних механізмів пристосування до нових умов міжособистісного спілкування і соціальної ситуації, що призводить до порушення емоційного реагування на процес спілкування та ізоляваності.

Інформаційна дезадаптація – стан порушеної адаптації індивіда до навколишнього соціального середовища під впливом інформаційних факторів [1].

Перевагою методики є швидкість інтерпретації результатів та можливість їх обговорення під час консультації (за умови неанонімного проведення). Однак, зважаючи на делікатність деяких питань, для забезпечення максимальної об'єктивності дослідження було вирішено провести її анонімно.

У дослідженні взяли участь 90 рятувальників 11-го Державного пожежно-рятувального загону Київської області, відібраних за критерієм спільного досвіду роботи. Тестування проводилося з дотриманням принципів етики та конфіденційності, на основі добровільної інформованої згоди.

За результатами дослідження було встановлено, що 54% рятувальників не мають жодної з визначених форм дезадаптації або перебувають на межевому рівні, допустимому для достатньої адаптації. Проте 46% мають ту чи іншу форму. Зокрема, найбільший рівень дезадаптації спостерігається у сфері інформаційної (15,5% - легка форма) та економічно-майнової дезадаптації (13,3% - легка форма). Сімейна, сексуальна, та службова дезадаптація виявлені рідше, але все ж таки. всі окрім комунікативної та службової мають середні рівні дезадаптації. Результати представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Результати дослідження за формою дезадаптації

Форми дезадаптації	Легка		Середня		Тяжка	
	к-сть	%	к-сть	%	к-сть	%
Сімейна	4	4,4	2	2,2	-	-
Сексуальна	-	-	2	2,2	-	-
Службова	2	2,2	-	-	-	-
Економічна	12	13,3	1	1,1	-	-
Комунікативна	-	-	-	-	-	-
Інформаційна	14	15,5	2	2,2	2	2,2

На наш погляд значні показники інформаційної дезадаптації можуть бути пов'язані з постійним інформаційним тиском та поширенням негативних новин про події в країні та світі. Постійний перегляд негативної інформації на всіх соціальних платформах призводить до тривалого психологічного напруження та погіршення емоційного балансу рятувальників. Значні показники економічно-майнової дезадаптації можуть бути зумовлені нестабільністю фінансового становища, інфляційними процесами, підвищеним рівнем матеріальних витрат у зв'язку з війною. Це створює додатковий стрес.

Результати цього дослідження показують, що психологічне супроводження професійної діяльності в умовах війни є критично важливим для підтримки працівників. Важливо постійно досліджувати психологічні та соціальні сфери життя рятувальників, щоб розробити ефективні програми психологічної підтримки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Герасименко Л.О. Психосоціальна дезадаптація. Український вісник психоневрології, 2018. Вип. № 94. 62 с.
2. Герасименко Л. О. Розлади адаптації та реакції на стрес. Медичний журнал НейроNews, 2022. Вип. № 9–10. С. 18–20.
3. Сергієнко І.В. Особливості психосоціальної дезадаптації працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій, які перебували під окупацією. Науковий журнал. Проблеми екстремальної та кризової психології, 2024. Вип. №8. С.50

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ СТАНІВ РЯТУВАЛЬНИКІВ ДСНС З РІЗНИМ РІВНЕМ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Надія СМУРОВА

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти.

НК – Едуард МИХЛЮК

кандидат психологічних наук, доцент,

заступник начальника навчально-наукового інституту управління

та безпеки населення,

Національний університет цивільного захисту України

Професійна діяльність рятувальників ДСНС пов'язана з екстремальними умовами праці, що вимагає високого рівня психологічної готовності, емоційної стійкості та здатності до швидкого прийняття рішень. Робота працівників ДСНС України (рятувальників, пожежних- рятувальників т.д) за своїм змістом відноситься до тих видів діяльності, що постійно пов'язані з важкими і шкідливими умовами, які відбиваються в незвичайності і великій емоційності практичної діяльності фахівців екстремального профілю [1].

Специфічними особливостями професійної діяльності працівників ДСНС України в умовах воєнного стану є: безупинна нервово-психічна напруга, велике фізичне навантаження, подолання труднощів, викликаних емоційною й інтелектуальною напругою тощо [3]. Професійна діяльність особового складу ДСНС України в умовах воєнного стану пред'являє високі і специфічні вимоги до його психіки. Це виражається в необхідності високої психічної стійкості до несприятливих зовнішніх і внутрішніх впливів, сміливості і рішучості, витримки і самовладання, наполегливості і стійкості кожного рятувальника.

АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

Яна АМУРОВА.....	181,207,209,219, 255,264	Леся ЗАБЛОЦЬКА.....	140
Марія БАЛАНДІНА.....	207	Ірина ЗАЙКА.....	143
Ірина БІДНЕНКО.....	209	Катерина ЗАПЕКА.....	26
Світлана БІЛА.....	127	Юлія ІЛЬІНА.....	28,46
Віталіна БЛИЗНЮК.....	250	Валерія ІЩЕНКО.....	230
Ірина БЛОХІНА.....	13	Крістіна КАБАНОВА.....	146
Анна БОЙКО.....	7	Ольга КАРАБЧУК.....	30
Алла БОВТ.....	4	Валентин КЕРДИВАР.....	101,292
Юрій БОГАТИРЕНКО.....	5	Руслана КИРИЧЕК.....	31
Тетяна БОГДАН.....	72,76,140,146, 151,211,278	Ірина КІСУНІНА.....	149
Ольга БОКОВА.....	213	Леся КІЩУК.....	33
Олександра БОРИСОВА.....	215	Олександр КОВАЛЕНКО.....	35
Ольга БОРОДЕНКО.....	128	Дар'я КОВАЛЬ.....	37
Марія БОРОДІЙЧУК.....	130	Ірина КОВТУН.....	107
Олена БОРТНИК.....	78	Надія КОГУТЯК.....	159
Валерій БОСНЮК.....	7,9,53,66,120, 201,213	Юлія КОЖЕМ'ЯКА.....	39
Андрій БУЛАЙТІС.....	11	Олег КОКУН.....	41
Оксана ВЕРТИПОРОХ.....	217	Олександр КОЛЕСНІЧЕНКО.....	42
Я. ВЕРЕЩИНСЬКА.....	287	Дарія КОЛОМІЄЦЬ.....	231
Ірина ВЛАСЕНКО.....	219	Марина КОПИЛЕЦЬ.....	151
Неля ВОВК.....	51,119,155,158	Наталія КОРОЛЬ.....	44
Андрій ВОЛЯНЮК.....	13	Анна КОРНІЄНКО.....	233
Наталія ВОЛЯНЮК.....	62,111,114,244	Світлана КОСЯК.....	153
Тетяна ГАВРИЛОВА.....	132	Віталій КОЦ.....	132
Марина ГВОЗДЬ.....	221	Кирило КРЕКНІН.....	234
В. ГОЛОВЧЕНКО.....	134	Марія КРИВОРУЧКО.....	46
Григорій ГОРБАЧУК.....	136	Наталія КРИВОШЕЄВА.....	89
Олена ГРЕБЕНЮК.....	143,161,162,171, 173,178	Юлія КИРИЛОВА.....	148
Геннадій ГРИБЕНЮК.....	5,14,257	Аліна КРИСАН.....	48
Тереза ГОЛОВАЧ.....	195,262	Аліна КРИШТАЛЬ.....	236
Людмила ГОНТАРЕНКО.....	229,239	Віталій КРУТКО.....	49
Тетяна ГОРОБЕЦЬ.....	31,127,166	Ольга КУЗЬМЕНКО.....	51,53,155
Сергій ДАНИЛЕНКО.....	253	Олена КУЛІШ.....	217,233,242,248,268
Ірина ДАНИЛОВА.....	271	Вікторія КУЧЕРЕНКО.....	157
Вікторія ДЗЬОГАН.....	75	Наталія КУЧЕРЕНКО.....	55
Вікторія ДОЦЕНКО.....	223	Сергій КУЧЕРЕНКО.....	57
Любов ДРУЖИНІНА.....	16	Ліана КУШНЕРУК.....	58
Ігор Д'ЯЧЕНКО.....	225	Микола ЛЕВЧУК.....	159
Сніжана ЄВПАК.....	87,227	Ульяна ЛЕОНІДОВА.....	237
Тетяна ЄГОРЧЕНКОВА.....	17	Анастасія ЛЕПКО.....	161
Ірина ЄМЕЛ'ЯНОВА.....	18	Вікторія ЛИСЕНКО.....	60
Поліна ЄНА.....	229	Олег ЛИСЕНКО.....	253
Роман ЄСІН.....	20	Дар'я ЛІСОВА.....	203
Віталій ЖАДАН.....	22	Георгій ЛОЖКІН.....	62
Ольга ЖОГЛО.....	24	Наталія ЛОЗІНСЬКА.....	41
Наталія ЖУКОВСЬКА.....	138	Олена ЛУГІНА.....	246
Олександра МАЦКЕПЛІШВІЛІ.....	239	Дар'я МАКСИМЕНКО.....	64
Тетяна МЕДВЕДЄВА.....	68	Карина МАЛЯРЕНКО.....	66
Христина МЕЛЬНИК.....	70	Яна МАТКОВСЬКА.....	162
Ірина МЕЛЬНИЧУК.....	72	Антон МАЮК.....	164
Едуард МИХЛЮК.....	75,93,241, 252,260	Юрій СОГУЙКО.....	195,262
		Василь СТАСЮК.....	98, 125,273
		Наталія СТЕЛЬМАХ.....	264
		Олександра СТЕПАНЕНКО.....	285
		Альбіна СТЕЦЕНКО.....	100
		Оксана СТОЛЯРЕНКО.....	266

Катерина МІЛЛЕР.....	242
Олеся МІНЕНКО.....	97
Марина МІХАЙЛОВА.....	241
Сергій МОРДЮШЕНКО.....	68
Сергій МОРОЗ.....	166
Яна МОТРИЧУК.....	76
Людмила МОХНАР.....	78, 95, 116, 130, 280
Олег НАЗАРОВ.....	128, 164, 258
Олексій НЕВАДОВСЬКИЙ.....	244
Богдан НЕМИЛОСТИВИЙ.....	80
Інна НОВІКОВА.....	168
Олександр НОВІКОВ.....	81
Жанна ОЛШЕВСЬКА.....	175, 190
Анастасія ОРДЮНОВА.....	83
Оксана ОСАДЧА.....	246
Ірина ОСТАПЕНКО.....	273
Крістіна ОСТАПЕНКО.....	171, 178
Олена ПАВЛЄСВА.....	248
Єлизавета ПАРТИКА.....	14
Яніна ПАПУША.....	175
Олеся ПАСИНЧУК.....	86
Андріана ПЕНДЮРА.....	87
Ліна ПЕРЕЛИГІНА.....	24, 89, 100, 148, 250
Яна ПЕТРУК.....	236
Ірина ПІСКУН.....	173
Ірина ПІШКО.....	41
Владислав ПЛАТОНОВ.....	91
Наталія ПОЛЬОВА.....	253, 276
Людмила ПОДОЛЯКА.....	93, 252
Іван ПОНОМАРЕНКО.....	9
Вікторія ПОРТНОВА.....	183
Арсеній ПОПОВ.....	180
Дар'я ПРИШЛЯК.....	181
Галина РОМАНЕНКО.....	186
Віталія РУСИН.....	255
Тетяна САВОЧКІНА.....	188
Ольга САДОВА.....	257
Руслана САЙЧУК.....	95
Ігор СЕРГІЄНКО.....	258
Ольга СКОРИНІНА-ПОГРЕБНА.....	4, 18, 83, 149, 225, 231
Валентин СМАГЛІЙ.....	190
Людмила СМАЛИУС.....	58, 134, 168, 193, 197
Надія СМУРОВА.....	260
Анастасія СОБОЛЬ.....	97

Олена СТОЛЯРЕНКО.....	266
Дар'я СТОЛЯРЧУК.....	283
Інна СТОРЧАК.....	197
Сергій ТАМАРІН.....	199
Іван ТАРТУС.....	268
Ілля ТАТАРКО.....	271
І. ТОВМА.....	103
Анна ТОПЧИЛО.....	101
А. ТРОБЮК.....	103
Василь УКРАЇНЕЦЬ.....	98
Дмитро УСОВ.....	180
Юлія ФЕДОРЕНКО.....	273
Галина ФЕДОРИШИН.....	289
Ірина ФІЛЬЧУК.....	17, 274
Світлана ФІМЯР.....	276
Вікторія ФІРСОВА.....	278
Микола ФОМИЧ.....	30, 60, 70, 86, 106, 117, 204, 280
Валентина ХАБАЙЛЮК.....	281
Сергій ХАРЕНКО.....	183, 188
Анна ХОМЕНКО.....	106
Тетяна ЧЕРЕДНИЧЕНКО.....	26, 39, 48, 64, 107, 237
Анна ЧЕРЕМНИХ.....	201
Олександр ЧЕРНЕНКО.....	281, 283
Інна ЧЕРНІКОВА.....	285
Юлія ЧИСТОВСЬКА.....	16, 37, 49, 80, 203, 215, 221, 230
Оксана ЧУЙКО.....	289
Наталія ШАВРОВСЬКА.....	44, 138
Олег ШАМРУК.....	109
Іван ШАПОВАЛ.....	111
Антон ШВАЛЬ.....	89
Вадим ШЕМЧУК.....	112
Валентина ШИШЕНКО.....	81
Ігор ШТЕФАН.....	114
Єлизавета ЩЕРЕНКО.....	116
Оксана ЩЕТИНА.....	204
Віталій ЩИПИЦИН.....	117
Катерина ЯРЕМЕНКО.....	119, 120
Samira RIABUKHA.....	122
Olha DIACHKOVA.....	122, 234, 295
Oleksandr DIACHKOV.....	295
Volodymyr DIKUN.....	125
Andriy KYRYCHENKO.....	125
Nino OKRIBELASHVILI.....	297
Marina SHAKARASHVILI.....	124
David ZURABASHVILI.....	297

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ СИЛ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Алла БОВТ, Ольга СКОРИНІНА-ПОГРЕБНА

**ЗВ'ЯЗОК ДЕПРИВАЦІЙ ТА МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗЕНІТНИХ РАКЕТНИХ ВІЙСЬК
ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ЧАС.....** 4

Геннадій ГРИБЕНЮК, Юрій БОГАТИРЕНКО

**АДАПТАЦІЯ РЯТУВАЛЬНИКІВ ДО УМОВ ПОВСЯКДЕННИХ
НАВАНТАЖЕНЬ У ПРИФРОНТОВИХ РАЙОНАХ.....** 5

Анна БОЙКО, Валерій БОСНЮК

**РОЛЬ ПСИХІЧНОЇ САМОРЕГУЛЯЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАЦІВНИКІВ ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ.....** 7

Валерій БОСНЮК, Іван ПОНОМАРЕНКО

**НОМОЛОГІЧНА МЕРЕЖА КОНСТРУКТУ ПРОФЕСІЙНОГО
БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС.....** 9

Андрій БУЛАЙТІС

**ЩОДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДБОРУ
ПІРОТЕХНІКІВ ДСНС В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ.....** 11

Андрій ВОЛЯНЮК, Ірина БЛОХІНА

**АНТИЦИПАЦІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У СЛУЖБОВО-ПРОФЕСІЙНІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ СИЛ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ.....** 13

Геннадій ГРИБЕНЮК, Єлизавета ПАРТИКА

ТРАВМАТИЧНИЙ ДОСВІД ЯК ПРОБЛЕМА ДОСЛІДЖЕННЯ..... 14

Любов ДРУЖИНІНА, Юлія ЧИСТОВСЬКА

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІВ
ДСНС В ОСЕРЕДКУ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ.....** 16

Тетяна ЄГОРЧЕНКОВА, Ірина ФІЛЬЧУК

**ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ
ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЖИТТЯ ОСОБИСТОСТІ.....** 17

Ірина ЄМЕЛ'ЯНОВА, Ольга СКОРИНІНА-ПОГРЕБНА

**ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДЕМІНЕРІВ ПІД
ЧАС ВИКОНАННЯ ГУМАНІТАРНОГО РОЗМІНУВАННЯ
ОПЕРАТОРАМИ ПРОТИМІННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....** 18

Роман ЄСІН

**ЧИННИКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ ОФІЦЕРІВ
СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....** 20

Віталій ЖАДАН

**ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....** 22

Ольга ЖОГЛО, Ліна ПЕРЕЛИГІНА

**ОСОБЛИВОСТІ ДЖЕРЕЛ МОТИВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ У МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ДСНСУ
З РІЗНИМРІВНЕМ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ.....** 24

Катерина ЗАПЕКА, Тетяна ЧЕРЕДНИЧЕНКО

СТРЕС В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЖЕЖНИХ-РЯТУВАЛЬНИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 26

Юлія ІЛЬІНА

**ЧИННИКИ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ РЯТУВАЛЬНИКІВ
ПРИ ВИКОНАННІ ПРОФЕСІЙНИХ ЗАВДАНЬ.....** 28

<i>Ольга КАРАБЧУК, Микола ФОМИЧ</i>	
ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ.....	30
<i>Руслана КИРИЧЕК</i>	
ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ВІДМІННОСТІ РЯТУВАЛЬНИКІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ З РІЗНИМ РІВНЕМ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ.....	31
<i>Леся КІЩУК</i>	
ПСИХОКОРЕКЦІЙНА РОБОТА З ВИКОРИСТАННЯМ СПЕЦІАЛЬНИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПРИБОРІВ – ПОКРАЩЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ОБОРОНЦІВ УКРАЇНИ.....	33
<i>Олександр КОВАЛЕНКО</i>	
ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОФІЦЕРІВ ОПЕРАТИВНОГО РІВНЯ.....	35
<i>Дар'я КОВАЛЬ, Юлія ЧИСТОВСЬКА</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗАЛЕЖНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	37
<i>Юлія КОЖЕМ'ЯКА, Тетяна ЧЕРЕДНИЧЕНКО</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ КУРСАНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ В ЗВО ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	39
<i>Олег КОКУН, Наталія ЛОЗІНСЬКА, Ірина ПІШКО</i>	
ОСОБЛИВОСТІ СОМАТИЧНИХ ПРОЯВІВ У РІЗНИХ ГРУПАХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З ДОСВІДОМ УЧАСТІ В БОЙОВИХ ДІЯХ.....	41
<i>Олександр КОЛЕСНІЧЕНКО</i>	
МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ СТІЙКОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ ПРАВООХОРОННО-ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ ДО ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТРАВМАТИЗАЦІЇ БОЙОВИМ ДОСВІДОМ.....	42
<i>Наталія КОРОЛЬ, Наталія ШАВРОВСЬКА</i>	
ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ МОБІЛІЗОВАНИХ ЧОЛОВІКІВ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.....	44
<i>Марія КРИВОРУЧКО, Юлія ІЛЬІНА</i>	
ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА КАР'ЄРНІ ОРІЄНТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ.....	46
<i>Аліна КРИСАН, Тетяна ЧЕРЕДНИЧЕНКО</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СПРИЙНЯТТЯ СМЕРТІ ФАХІВЦЯМИ ПРОТЕХНІЧНИХ ГРУП ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	48
<i>Віталій КРУТКО, Юлія ЧИСТОВСЬКА</i>	
ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	49
<i>Ольга КУЗЬМЕНКО, Неля ВОВК</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ СТАНИ ТА РЕАКЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ РЯТУВАЛЬНИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	51
<i>Ольга КУЗЬМЕНКО, Валерій БОСНЮК</i>	
ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ДО ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ.....	53
<i>Наталія КУЧЕРЕНКО</i>	
ПСИХОЛОГІЧНА РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ ЯК ОСНОВА СТРЕСОСТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВИХ.....	55
<i>Сергій КУЧЕРЕНКО</i>	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ РИЗИКОНЕБЕЗПЕЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	57

<i>Ліана КУШНЕРУК, Людмила СМАЛИУС</i>	
РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ.....	58
<i>Вікторія ЛИСЕНКО, Микола ФОМИЧ</i>	
АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ ОРГАНІЗАТОРСЬКИХ ЗДІБНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ У ПСИХОЛОГІЇ.....	60
<i>Георгій ЛОЖКІН, Наталія ВОЛЯНЮК</i>	
ПСИХІЧНІ РЕГУЛЯТОРИ СЛУЖБОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ СИЛ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ.....	62
<i>Дар'я МАКСИМЕНКО, Тетяна ЧЕРЕДНИЧЕНКО</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ВІЙСЬКОВИХ ТА ІНШИХ ПРЕДСТАВНИКІВ СИЛОВИХ СТРУКТУР.....	64
<i>Карина МАЛЯРЕНКО, Валерій БОСНЮК</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ПРЕДИКТОРИ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	66
<i>Тетяна МЕДВЕДЄВА, Сергій МОРДЮШЕНКО</i>	
ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС.....	68
<i>Христина МЕЛЬНИК, Микола ФОМИЧ</i>	
ОСОБЛИВОСТІ СТРЕСОСТІЙКОСТІ РЯТУВАЛЬНИКІВ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ.....	70
<i>Ірина МЕЛЬНИЧУК, Тетяна БОГДАН</i>	
ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ.....	72
<i>Едуард МИХЛЮК, Вікторія ДЗЬОГАН</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ЛПЦЕЮ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	75
<i>Яна МОТРИЧУК, Тетяна БОГДАН</i>	
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОДИННИХ ВІДНОСИН СПІВРОБІТНИКІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	76
<i>Людмила МОХНАР, Олена БОРТНИК</i>	
ДЕТЕРМІНАНТИ ВИНИКНЕННЯ ЧУТОК В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ВОЄННОГО ХАРАКТЕРУ.....	78
<i>Богдан НЕМИЛОСТИВИЙ, Юлія ЧИСТОВСЬКА</i>	
ОСОБЛИВОСТІ СТРЕСОВИХ СТАНІВ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ.....	80
<i>Олександр НОВІКОВ, Валентина ШИШЕНКО</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ДІЯЛЬНОСТІ У СКЛАДНИХ УМОВАХ.....	81
<i>Анастасія ОРДЮНОВА, Ольга СКОРИНІНА-ПОГРЕБНА</i>	
ПСИХОСОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ УКРАЇНЦІВ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ВОЄННІ ПОДІЇ: ЛИТОВСЬКИЙ ДОСВІД.....	83
<i>Олеся ПАСИНЧУК, Микола ФОМИЧ</i>	
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ НА ДІЇ ПОЖЕЖНИХ-РЯТУВАЛЬНИКІВ.....	86
<i>Андріана ПЕНДЮРА, Сніжана ЄВПАК</i>	
ЗАПОБІГАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ У ПРОТЕХНІКІВ ДСНС УКРАЇНИ.....	87
<i>Ліна ПЕРЕЛИГІНА, Антон ШВАЛБ, Наталія КРИВОШЕЄВА</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	89

Владислав ПЛАТОНОВ

**ХОБІ ЯК ІНСТРУМЕНТ В ПРОЦЕСІ ПСИХОЛОГІЧНОГО
ВІДНОВЛЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ.....91**

Людмила ПОДОЛЯКА, Едуард МИХЛЮК

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ
МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ДСНС УКРАЇНИ..... 93**

Руслана САЙЧУК, Людмила МОХНАР

**ВПЛИВ НЕВИЗНАЧЕНОЇ ВТРАТИ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ
СТАН СІМЕЙ РЯТУВАЛЬНИКІВ..... 95**

Анастасія СОБОЛЬ, Олеся МІНЕНКО

**ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 97**

Василь СТАСЮК, Василь УКРАЇНЕЦЬ

**СТРЕСОСТІЙКІСТЬ, ЯК ВАЖЛИВА ВЛАСТИВІСТЬ
ОСОБИСТОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ..... 98**

Альбіна СТЕЦЕНКО, Ліна ПЕРЕЛИГІНА

**ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАДОВОЛЕНOSTІ ПРОФЕСІЙНОЮ
ДІЯЛЬНОСТІСТЮ ПРАЦІВНИКІВ ДСНСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 100**

Анна ТОПЧИЛО, Валентин КЕРДИВАР

**ОСОБЛИВОСТІ ДОДАТКОВОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ
З ПЕРСОНАЛОМ ДСНС УКРАЇНИ, ЯКИЙ ЗАЗНАВ ПОРАНЕНЬ..... 101**

А. ТРОБЮК, І. ТОВМА

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СТРУКТУРІ УПРАВЛІНСЬКОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІЙСЬКОВОГО КЕРІВНИКА..... 103**

Анна ХОМЕНКО, Микола ФОМИЧ

**АНАЛІЗ ЗВ'ЯЗКУ РІВНЯ ТРИВОЖНОСТІ З МОТИВАЦІЄЮ
У ПРАЦІВНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ..... 106**

Олег ШАМРУК

**РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ В УМОВАХ
ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ КАТАСТРОФ..... 109**

Іван ШАПОВАЛ, Наталія ВОЛЯНІЮК

**ОРГАНІЗАТОРСЬКІ ЗДІБНОСТІ КЕРІВНИКА
СТРУКТУРНОГО ПІДРОЗДІЛУ..... 111**

Вадим ШЕМЧУК

**ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО
ОФІЦЕРА ЗАПАСУ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК..... 112**

Вадим ШЕМЧУК

**ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО
ОФІЦЕРА ЗАПАСУ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК..... 114**

Єлизавета ЩЕРЕНКО, Людмила МОХНАР

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ
ПСИХОЛОГІВ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....116**

Віталій ЩИПИЦИН, Микола ФОМИЧ

**ВПЛИВ ПОВЕДІНКОВИХ ПАТЕРНІВ НА СОЦІАЛЬНО
ПСИХОЛОГІЧНУ АДАПТАЦІЮ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....117**

Катерина ЯРЕМЕНКО, Неля ВОВК

**ВПЛИВ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВ НА КОГНІТИВНІ
ВИКРИВЛЕННЯ ТА ПОМИЛКИ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ..... 119**

Катерина ЯРЕМЕНКО, Валерій БОСНЮК

**РОЛЬ СУПЕРВІЗІЇ В ПСИХОЛОГІЧНОМУ
СУПРОВОДІ РЯТУВАЛЬНИКІВ..... 120**

<i>Samira RIABUKHA, Olha DIACHKOVA</i>	
PSYCHOEDUCATION AS A KEY MISSION OF THE UKRAINIAN RED CROSS SOCIETY IN WARTIME.....	122
<i>Marina SHAKARASHVILI</i>	
ELDERLY PEOPLE IN EMERGENCY SITUATIONS.....	124
<i>Vasyl STASIUK, Andriy KYRYCHENKO, Volodymyr DIKUN</i>	
SOME ASPECTS OF «HYBRID» INFORMATION POLICY RUSSIA CONCERNING UKRAINE.....	125

СЕКЦІЯ 2. МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я Й РЕАБІЛІТАЦІЇ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ТА ІНШИХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

<i>Світлана БІЛА, Тетяна ГОРОБЕЦЬ</i>	
ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ЗАЗНАЛИ БОЙОВОГО ВИСНАЖЕННЯ: ОСНОВНІ ПРОЯВИ ТА РИЗИКИ.....	127
<i>Ольга БОРОДЕНКО, Олег НАЗАРОВ</i>	
РОДИНА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ ЯК ФАКТОР ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	128
<i>Марія БОРОДІЙЧУК, Людмила МОХНАР</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВПЛИВУ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА НА ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	130
<i>Тетяна ГАВРИЛОВА, Віталій КОЦ</i>	
НОРМАТИВНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ.....	132
<i>В. ГОЛОВЧЕНКО, Людмила СМАЛИУС</i>	
ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ХАРЧОВУ ПОВЕДІНКУ ЛЮДЕЙ ДОРΟΣЛОГО ВІКУ.....	134
<i>Григорій ГОРБАЧУК</i>	
ЗАРУБІЖНІ АНТИСТРЕС-ТЕХНОЛОГІЇ У РОБОТІ ІЗ ФАХІВЦЯМИ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ПРОФІЛЮ.....	136
<i>Наталія ЖУКОВСЬКА, Наталія ШАВРОВСЬКА</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ДО ВАГІТНОСТІ ВІЛ-ІНФІКОВАНИХ ЖІНОК.....	138
<i>Леся ЗАБЛОЦЬКА, Тетяна БОГДАН</i>	
ЗВ'ЯЗОК ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ ТА РІВНЯ СТРЕСУ.....	140
<i>Ірина ЗАЙКА, Олена ГРЕБЕНЮК</i>	
РИГІДНІСТЬ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН.....	143
<i>Крістіна КАБАНОВА, Тетяна БОГДАН</i>	
СИМПТОМАТИКА ТА ДІАГНОСТУВАННЯ ДЕПРЕСІЇ У ЖІНОК.....	146
<i>Юлія КИРИЛОВА, Ліна ПЕРЕЛИГІНА</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	148
<i>Ольга СКОРИНІНА-ПОГРЕБНА, Ірина КІСУНІНА</i>	
СОЦІАЛЬНІ ФАКТОРИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	149
<i>Марина КОПИЛЕЦЬ, Тетяна БОГДАН</i>	
ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІСЛЯ ВТРАТИ КІНЦІВОК.....	151
<i>Світлана КОСЯК</i>	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З ПТСР: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ.....	153

<i>Ольга КУЗЬМЕНКО, Неля ВОВК</i>	
ПРОБЛЕМА ПІДВИЩЕНОЇ ТРИВОЖНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	155
<i>Вікторія КУЧЕРЕНКО, Неля ВОВК</i>	
АФЕКТИВНО-ЗВУЖЕНА СВІДОМІСТЬ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ.....	157
<i>Микола ЛЕВЧУК, Надія КОГУТЯК</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОГНІТИВНОЇ ЕМПАТІЇ У ОСІБ РІЗНОЇ СТАТІ.....	159
<i>Анастасія ЛЕПКО, Олена ГРЕБЕНЮК</i>	
ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ПОЖЕЖНИХ-РЯТУВАЛЬНИКІВ.....	161
<i>Яна МАТКОВСЬКА, Олена ГРЕБЕНЮК</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВІВ ЕМПАТІЇ У ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК.....	162
<i>Антон МАЮК, Олег НАЗАРОВ</i>	
ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСОБЛИВОСТІ РЕАКЦІЇ НА ТРАВМАТИЧНИЙ СТРЕС У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	164
<i>Сергій МОРОЗ, Тетяна ГОРОБЕЦЬ</i>	
ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ВІДНОВЛЕННЯ ПАМ'ЯТІ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІСЛЯ ПОРАНЕНЬ.....	166
<i>Інна НОВІКОВА, Людмила СМАЛИУС</i>	
ВПЛИВ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НА УСПІШНІСТЬ ЇХ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	168
<i>Крістіна ОСТАПЕНКО, Олена ГРЕБЕНЮК</i>	
ПАТОГЕНЕЗ ДЕПРЕСИВНИХ СТАНІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПСИХОСОМАТИЧНЕ ЗДОРОВ'Я.....	171
<i>Ірина ПІСКУН, Олена ГРЕБЕНЮК</i>	
КОРЕКЦІЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ.....	173
<i>Яніна ПАПУША, Жанна ОЛІШЕВСЬКА</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ АКЦЕНТУАЦІЙ ХАРАКТЕРУ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	175
<i>Олена ГРЕБЕНЮК, Крістіна ОСТАПЕНКО</i>	
КОРЕКЦІЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ.....	178
<i>Арсеній ПОПОВ, Дмитро УСОВ</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВОЇ КОПІЇ ЛЮДИНИ.....	180
<i>Дарія ПРИШЛЯК, Яна АМУРОВА</i>	
ВСТАНОВЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНТАКТУ З ПОРАНЕНИМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ЗСУ ПІД ЧАС РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	181
<i>Вікторія ПОРТНОВА, Сергій ХАРЕНКО</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ СТРЕСУ У ДОРΟΣЛИХ ЛЮДЕЙ.....	183
<i>Галина РОМАНЕНКО</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ПАЛІАТИВНИХ ХВОРИХ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ РОДИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	186
<i>Тетяна САВОЧКІНА, Сергій ХАРЕНКО</i>	
ПРОБЛЕМА СТИГМАТИЗАЦІЇ ВІЛ ІНФІКОВАНИХ ЛЮДЕЙ.....	188
<i>Валентин СМАГЛІЙ, Жанна ОЛІШЕВСЬКА</i>	
ВПЛИВ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА ОСОБИСТІСТЬ.....	190

Людмила СМАЛИУС

**ПРОБЛЕМИ ЗМІЦНЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я
МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ..... 193**

Юрій СОГУЙКО, Тереза ГОЛОВАЧ

**ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ДОПОМОГИ
ПОСТРАЖДАЛИМ ПРИ УКУСАХ ЗМІЙ..... 195**

Інна СТОРЧАК, Людмила СМАЛИУС

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ
ЖІНОК ДО РЕАЛІЗАЦІЇ РЕПРОДУКТИВНОЇ ФУНКЦІЇ..... 197**

Сергій ТАМАРІН

**ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ РЕІНТЕГРАЦІЇ
ВІЙСЬКОВИХ У ЦИВІЛЬНЕ ЖИТТЯ..... 199**

Анна ЧЕРЕМНИХ, Валерій БОСНЮК

**ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ ЯК ЧИННИК ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я
ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 201**

Юлія ЧИСТОВСЬКА, Дар'я ЛІСОВА

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПОЖЕЖНИХ-РЯТУВАЛЬНИКІВ..... 203**

Оксана ЩЕТИНА, Микола ФОМИЧ

**ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНИХ І
ПСИХІЧНИХ ВТРАТ СЕРЕД ПОЖЕЖНИХ-РЯТУВАЛЬНИКІВ
В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 204**

СЕКЦІЯ 3. ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ ВНАСЛІДОК КРИЗОВИХ ТРАВМАТИЧНИХ ПОДІЙ

Марія БАЛАНДІНА, Яна АМУРОВА

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ ДЕПРЕСИВНИХ
СТАНІВ У ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ..... 207**

Ірина БІДНЕНКО, Яна АМУРОВА

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ НАСЕЛЕННЯ
ПРИФРОНТОВИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ..... 209**

Тетяна БОГДАН

**ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ГІПНАБЕЛЬНОСТІ ТА ТРИВОЖНОСТІ
У ОСІБ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ..... 211**

Ольга БОКОВА, Валерій БОСНЮК

**ОСОБЛИВОСТІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ
ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ..... 213**

Олександра БОРИСОВА, Юлія ЧИСТОВСЬКА

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ЦИВІЛЬНИХ ОСІБ,
ЩО ПРОЖИВАЮТЬ В УМОВАХ РЕГУЛЯРНИХ ПОВІТРЯНИХ АТАК..... 215**

Оксана ВЕРТИПОРОВ, Олена КУЛІШ

РОЛЬ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ В АРТТЕРАПІЇ..... 217

Ірина ВЛАСЕНКО, Яна АМУРОВА

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗЛАДІВ АДАПТАЦІЇ
У ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ..... 219**

Марина ГВОЗДЬ, Юлія ЧИСТОВСЬКА

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ ПЕРЕЖИВАННІ
ВТРАТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 221**

Вікторія ДОЦЕНКО

**ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В УМОВАХ ВІЙНИ:
ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ..... 223**

<i>Ольга СКОРИНІНА-ПОГРЕБНА, Ігор Д'ЯЧЕНКО</i>	
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЖИТТЄВІ ЦІННОСТІ ТА ОРІЄНТИРИ У МОЛОДІ.....	225
<i>Сніжана ЄВПАК</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕХНІК В РОБОТІ ПСИХОЛОГІВ	
ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ	
НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	227
<i>Поліна ЄНА, Людмила ГОНТАРЕНКО</i>	
ПСИХОЛОГІЧНЕ ВІДНОВЛЕННЯ ПІДЛІТКІВ У ДЕОКУПОВАНИХ РЕГІОНАХ:	
ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНІ ПІДХОДИ.....	229
<i>Валерія ІЩЕНКО, Юлія ЧИСТОВСЬКА</i>	
ЕМОЦІЙНІ РЕАКЦІЇ ДІТЕЙ НА НЕВИЗНАНУ	
ВТРАТУ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	230
<i>Дарія КОЛОМІЄЦЬ, Ольга СКОРИНІНА-ПОГРЕБНА</i>	
ПОДОЛАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАСЛІДКІВ ВІЙНИ	
У ПІДЛІТКІВ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ.....	231
<i>Анна КОРНІЄНКО, Олена КУЛІШ</i>	
ВПЛИВ АРТ-ТЕРАПІЇ НА ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ ТА	
СИМПТОМІВ ПТСР УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ.....	233
<i>Кирило КРЕКНІН, Ольга ДЯЧКОВА</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДОЛАННЯ	
ПРОФЕСІЙНОЇ ВТОМИ У РЯТУВАЛЬНИКІВ.....	234
<i>Яна ПЕТРУК, Аліна КРИШТАЛЬ</i>	
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОНФЛІКТ ЯК ОСНОВА	
СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	236
<i>Ульяна ЛЕОНІДОВА, Тетяна ЧЕРЕДНИЧЕНКО</i>	
ВПЛИВ КАЗКОТЕРАПІЇ НА НЕГАТИВНІ ПСИХІЧНІ	
СТАНИ У ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	237
<i>Олександра МАЦКЕПЛИШВІЛІ, Людмила ГОНТАРЕНКО</i>	
ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ:	
ПСИХОЛОГІЧНІ ІНТЕРВЕРСІЇ ДЛЯ ФАХІВЦІВ	
ДОПОМІЖНИХ ПРОФЕСІЙ.....	239
<i>Едуард МИХЛЮК, Марина МІХАЙЛОВА</i>	
ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ	
ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	241
<i>Катерина МІЛЛЕР, Олена КУЛІШ</i>	
ПСИХОПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА З ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ЗІ	
СКЛАДУ ГРУПИ ПОСИЛЕНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ УВАГИ.....	242
<i>Олексій НЕВАДОВСЬКИЙ, Наталія ВОЛЯНЮК</i>	
ТОЛЕРАНТНЕ ТА ІНТОЛЕРАНТНЕ СТАВЛЕННЯ	
ОСОБИСТОСТІ ДО СИТУАЦІЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	244
<i>Оксана ОСАДЧА, Олена ЛУГІНА</i>	
САНОГЕННЕ МИСЛЕННЯ ЯК РЕСУРС У ПОДОЛАННІ	
СТРЕСОГЕННИХ СИТУАЦІЙ.....	246
<i>Олена ПАВЛЄСВА, Олена КУЛІШ</i>	
РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ ПОРАНЕНИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ:	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ШЛЯХИ ВІДНОВЛЕННЯ.....	248
<i>Ліна ПЕРЕЛИГІНА, Віталіна БЛИЗНЮК</i>	
РОЛЬ РЕЛІГІЇ ЯК ЧИННИКА ПСИХОЛОГІЧНОЇ	
ПІДТРИМКИ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ БІЖЕНЦІВ.....	250
<i>Людмила ПОДОЛЯКА, Едуард МИХЛЮК</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ	
МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ДСНС УКРАЇНИ.....	252

<i>Наталія ПОЛЬОВА, Сергій ДАНИЛЕНКО, Олег ЛИСЕНКО</i>	
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ ВНАСЛІДОК КРИЗОВИХ ТРАВМАТИЧНИХ ПОДІЙ.....	253
<i>Віталія РУСИН, Яна АМУРОВА</i>	
ВПЛИВ НЕВИЗНАЧЕНОЇ ВТРАТИ НА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ НЕГАТИВНИХ ПСИХІЧНИХ СТАНІВ ЧЛЕНІВ СІМЕЙ ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТИ.....	255
<i>Ольга САДОВА, Геннадій ГРИБЕНЮК</i>	
ОСОБИСТІСНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ АДАПТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ.....	257
<i>Ігор СЕРГІЄНКО, Олег НАЗАРОВ</i>	
ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕЗАДАПТИВНИХ ВПЛИВІВ НА РЯТУВАЛЬНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	258
<i>Надія СМУРОВА, Едуард МИХЛЮК</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ СТАНІВ РЯТУВАЛЬНИКІВ ДСНС З РІЗНИМ РІВНЕМ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ.....	260
<i>Юрій СОГУЙКО, Тереза ГОЛОВАЧ</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ ПРИ УКУСАХ ЗМІЙ.....	262
<i>Наталія СТЕЛЬМАХ, Яна АМУРОВА</i>	
ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ З ТРАВМАТИЧНИМ ДОСВІДОМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	264
<i>Олена СТОЛЯРЕНКО, Оксана СТОЛЯРЕНКО</i>	
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ЖЕРТВ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВ.....	266
<i>Іван ТАРТУС, Олена КУЛІШ</i>	
ПСИХІЧНІ СТАНИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	268
<i>Ілля ТАТАРКО, Ірина ДАНИЛОВА</i>	
ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ВИКОНАННІ ТРУДОВОЇ ФУНКЦІЇ ВИКЛАДАЧАМИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	271
<i>Юлія ФЕДОРЕНКО, Василь СТАСЮК</i>	
МЕТОДИ ТА ТЕХНІКА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОСТРАЖДАЛИМ ВНАСЛІДОК КРИЗОВИХ ТРАВМАТИЧНИХ ПОДІЙ.....	273
<i>Ірина ФІЛЬЧУК</i>	
ПСИХОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВІЙНИ.....	274
<i>Світлана ФІМЯР, Наталія ПОЛЬОВА, Ірина ОСТАПЕНКО</i>	
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД НАДАННЯ ЕКСТРЕНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ.....	276
<i>Вікторія ФІРСОВА, Тетяна БОГДАН</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ ВАГІТНИХ ЖІНОК, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ У ВИМУШЕНІЙ МІГРАЦІЇ.....	278
<i>Микола ФОМИЧ, Людмила МОХНАР</i>	
СТАБІЛІЗАЦІЙНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАХОДИ ПСИХОЛОГІВ МОБІЛЬНОГО ПОЛЬОВОГО ТАБОРУ ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДСНС ПІД ЧАС ПОШКОДЖЕННЯ ЕНЕРГОСИСТЕМИ У МІСТІ ХАРКОВІ.....	280
<i>Валентина ХАБАЙЛЮК</i>	
РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПОДОЛАННІ СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ СИТУАЦІЙ.....	281

<i>Олександр ЧЕРНЕНКО, Дар`я СТОЛЯРЧУК</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕАГУВАННЯ НА ТРАВМАТИЧНУ СТРЕСОВУ ПОДІЮ.....	283
<i>Олександр ЧЕРНЕНКО, Олександра СТЕПАНЕНКО</i> ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКОВИХ РЕАКЦІЙ ЛЮДИНИ У СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ.....	285
<i>Інна ЧЕРНІКОВА, Я. ВЕРЕЩИНСЬКА</i> ПРОБЛЕМА РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ.....	287
<i>Оксана ЧУЙКО, Галина ФЕДОРИШИН</i> ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПЕРШОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ: АНАЛІЗ ВИПАДКУ.....	289
<i>Наталя МІЛОРАДОВА</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ СВОЇХ ЕМОЦІЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ: СОРОМ ЗА РАДІСТЬ.....	292
<i>Valentyn KERDYVAR</i> PSYCHOLOGICAL SUPPORT AND REHABILITATION OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS AFFECTED BY WAR.....	293
<i>Olha DIACHKOV, Oleksandr DIACHKOV</i> PSYCHOPROPHYLAXIS OF STRESS DISORDERS IN INTERNALLY DISPLACED PERSONS IN WARTIME.....	295
<i>Nino OKRIBELASHVILI, David ZURABASHVILI</i> LEARNED HELPLESSNESS IN POPULATIONS AFFECTED BY WAR TRAUMA.....	297
АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК.....	298

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

МАТЕРІАЛИ
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
23 квітня 2025 року

Редактор – КОПИТІН Дмитро Едуардович

*Редколегія може не поділяти поглядів авторів.
За зміст вміщених у збірнику матеріалів
персональну відповідальність несуть автори.*

Підписано до друку 20.03.2025. Формат 60 × 84 1/8,
Гарнітура Times New Roman.
Обл.-вид. арк. 25,08. Ум. друк. арк. 15,06.

Надруковано «ФОП Супрун Т.О.»
Дата номер запису в Єдиному державному реєстрі
23.09.2024 р. №2010350000000647670
Україна, 61007, м. Харків, вул. Миру, 32.
Тел.: 096 132 53 75.